

Využití metody case managementu (případových konferencí) v policejní práci při řešení trestné činnosti související s dětmi a mládeží

Termín, místo konání:

- 24. srpen 2010, od 10:00 do 15:00 hodin,
- budova MV ČR, Nad Štolou 936/3, Praha 7, místnost 088.

Přednášející:

- **Mgr. Michaela Veselá** (Společně k bezpečí o. s.),
- **por. Bc. Jiří Ištvaník** (Služba kriminální policie a vyšetřování P ČR Cheb),
- **por. Bc. Petr Buřič** (Služba kriminální policie a vyšetřování P ČR Cheb),
- **Mgr. Radka Rynešová** (Městský úřad Cheb, oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže),
- **Mgr. Jitka Kacálková** (Pedagogicko-psychologická poradna Cheb).

Posluchači:

• Semináře se zúčastnilo celkem 70 osob, a to z řad zástupců Policejního prezidia ČR, náměstků ředitelů krajských ředitelství Policie ČR pro Službu kriminální policie a vyšetřování, policistů zařazených u Služby kriminální policie a vyšetřování - specializace trestná činnost páchaná mládeží a na mládeži, zástupců Probační a mediační služby, sociálních odborů krajských úřadů (oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže), odborů bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra.

Shrnutí semináře:

- Seminář zahájil ředitel odboru bezpečnostní politiky MV Mgr. Martin Linhart, který stručně představil metodu case managementu, její hlavní přínos a ocenil osobní i pracovní nasazení realizátorů metody v Chebu.
- V rámci dopoledního příspěvku na téma **Sociálně patologické jevy mezi dětmi a mládeží a možnosti řešení**, nastínila Mgr. Veselá konkrétní problémové jevy v této cílové skupině, důležitost a možnosti interdisciplinární spolupráce při jejich řešení (vč. metody case managementu). Věnovala se problematice dětské agresivity, způsobu myšlení u dětí a mládeže, možnostem Policie ČR při zacházení s tímto typem kriminality v zákonném rámci v oblastech předcházení – vyhledávání – objasňování. Dále se zaměřila na systém a funkčnost trestů a stručně představila aktivity o. s. Společně k bezpečí v této oblasti. Celou přednášku ilustrovala konkrétními příklady.
- V odpolední **Prezentaci týmu Eger a spolupracujících subjektů** se tito zaměřili na popis využití metody case managementu v praxi a seznámení posluchačů s chebskou variantou multidisciplinárního týmu pro mládež. Stručně byla nastíněna historie projektu. Podrobněji se přednášející zaměřili na princip metody, popis průběhu konferencí, pravidla jejich realizace a výběr klientů. Zmíněn byl rovněž způsob současného fungování projektu a jeho dosavadní kvalitativní výsledky. Nedílnou součástí příspěvku tvořily kazuistiky konkrétních případů.
- V rámci celého semináře byl ponechán prostor pro dotazy ze strany posluchačů.

Podrobný obsah semináře:

- Seminář zahájil **Mgr. Martin Linhart**, ředitel odboru bezpečnostní politiky Ministerstva vnitra. V rámci úvodního slova stručně představil metodu případových konferencí - case managementu, hlavní přínos a pozitiva metody, mezi které patří zejména významné zkvalitnění vzájemné komunikace mezi institucemi, zkoordinovaný, urychlený postup při řešení konkrétních kauz, prevence trestné činnosti týkající se dětí a mládeže a sanace rodin. Metoda je levná, fungující a snadno spustitelná. Zdůraznil význam realizace preventivních aktivit obecně v rámci Služby kriminální policie a vyšetřování.

V rámci svého příspěvku Mgr. Linhart ocenil aktivní přístup a osobní nasazení členů chebského týmu Eger a realizaci case managementu v Chebu, jakožto výjimečného projektu, který by neexistoval bez pracovníků SKPV v Chebu - por. Bc. Jiřího Ištvaníka a por. Bc. Petra Buřiče. Tito policisté nejenže projekt iniciovali, byli schopni přenést zahraniční zkušenost do našeho prostředí tak, aby byla opravdu funkční, ale bez nich by skupina nemohla pracovat komplexně.

Na závěr Mgr. Linhart vyjádřil svou podporu dalšího šíření této dobré praxe na úrovni dalších měst, institucí státní správy i v řadách odborné veřejnosti.

Dopolední blok, 10:00 – 12:00 hod.

Sociálně patologické jevy mezi dětmi a mládeží a možnosti řešení

Mgr. Michaela Veselá, Společně k bezpečí o. s.

- V úvodu svého příspěvku Mgr. Veselá v krátkosti přiblížila organizaci Společně k bezpečí o. s., která se v rámci svých aktivit věnuje sociálně patologickým jevům mezi dětmi a mládeží, možnostem jejich řešení, prevenci proměny této cílové skupiny v budoucí pachatele a sanaci rodin. Dále byla pozornost věnována následujícím tématům:

- **Dětská agresivita, způsob myšlení u dětí a mládeže** (odlišné vnímání času, neexistence jistých zábrán na rozdíl od dospělých, schopnost práce se skulinami v systému, vnímání vyčkávání ze strany institucí jako slabost, ne-orientace na budoucnost, vnímání kriminality jako dobrodružství, vášně či extrémního sportu aj.) a postupná proměna dítěte / mladistvého v pachatele trestné činnosti.

- **Možnosti Policie ČR** při zacházení s kriminalitou dětí a mládeže v zákonném rámci v oblastech předcházení – vyhledávání – objasňování.

- **Ofenzivní a defenzivní strategie**, redukce a regulace, nutnost ujasnění si pozice dle motto Policie ČR - chráním nebo pomáhám?

- **Systém a funkčnost trestů** (trest, který u této cílové skupiny „nebolí“ a nepřichází ihned, se má účinkem, „není co ztratit“). Jako jeden z účinných trestů v prostředí škol Mgr. Veselá předestřela možnost **odstavení od zdrojů požitků**, tj. omezení „příjemných“ aktivit v rámci přestávek, či zájmových aktivit (zákaz vstupu na hřiště / školní dvůr / PC učebny o přestávce či oblíbeného kroužku, namísto volného pohybu se spolužáky o přestávkách musí stát každou přestávku na chodbě pod obrazem J. A. Komenského a přemýšlet o svém prohřešku aj.). Zmíněna byla impotentnost většiny trestů, jež školní instituce v současnosti využívají (např. poznámky, třídní a ředitelské důtky, tj. pouze textové trestání a přenašlení výkonu trestu a zodpovědnosti na rodiče, což ve skutečnosti vede často – zejména v nefungujícím rodinném prostředí – k nulovým či přesně opačným výsledkům.)

- Ilustrace příkladu dítěte na šikmé ploše: je nutné jej včas zastavit, aby nespadlo až na dno. Čím hlubší je propad, tím namáhavější zastavení propadu a návrat zpět nahoru. Dítě – pachatel - je ochotno spolupracovat čím dál méně a s málokým. Velmi drahá, individuální

práce, na jedno dítě je zapotřebí až 3 odborníků. Skupinové spolupráce lze využít pouze u dítěte, které je teprve na kraji šikmé plochy. Čím níže dítě je, tím dražší je jeho vyzdvížení.

- **Důvody snadného „sklouznutí dítěte / mladistvého po šikmé ploše“:**
 - důsledek životního stylu (celoživotní / aktuální),
 - instrumentální chování (např. děti, které kradou proto, že je to nejrychlejší a nejsnazší způsob obstarání si věcí),
 - důsledek přizpůsobení se skupině (např. na ulici),
 - důsledek neadekvátních strategií při zvládnání stresu,
 - porucha chování nebo jiná psychická porucha.
- **Faktory ovlivňující jednání:**
 - genetika,
 - prostředí (výchova, kamarádi, rodina, škola, aj.),
 - svobodná vůle (je třeba určitého věku, času, aby vůle byla dost silná).
- **Rizika na straně prostředí:**
 - vakuové bubliny v systému institucionální pomoci – klient obíhá okolo a nikdo se na něj nesoustředí řádně,
 - systém vyrábí pachatele – např. oběť násilí → později pachatel (dítě - oběť domácího násilí - přebírá vzory z domácího prostředí a později se stává také násilníkem),
 - složky systému pracují se špatnými nebo neúplnými informacemi (škola netuší, že dítě má poruchu chování, nechová se k němu adekvátně s ohledem na tuto skutečnost),
 - nedostatečná práce s rodinným systémem - nesdílení informací o dítěti a situaci rodiny mezi všemi zainteresovanými institucemi, „jedna instituce neví, co dělá druhá a ani jí to nezajímá“ (děti nepřihlášené k občanství, neplní povinnou školní docházku atd.)

Příklad nesdílení informací: příslušné instituce intenzivně připravují rodinu na sanaci před návratem matky z výkonu trestu. Odpovědné orgány ale nepředávají informaci, že matka za 2 měsíce nastupuje další výkon trestu. Nastalá situace vede ke vzniku negativních vztahů mezi dětmi – institucemi, nedůvěra k nefungujícímu systému, špatné zacházení s rizikovým dítětem.

- jako pomoc i jako trest se nabízí jen slova.

- **Negativní sebeobrana u dětí s fyzickým a duševním poraněním** - porucha chování (např. hyperaktivita) – dítě je ve školním prostředí naprosto nevhodně usměřňováno, omezováno, nuceno, aby bylo v klidu, nehýbalo se, nemluvílo (pro něj naprosto nemožné tyto požadavky naplňovat – např. hyperaktivní děti, přirovnání nesmyslného počínání většiny učitelů s fyzicky postiženým dítětem - „nemá nohu, ale nutí ho běhat stejně rychle jako ostatní“, je to „jako bychom po dítěti chtěli, aby nemělo horečku“) → po čase se poučování začne zvrhávat a dítě začne tyto věci dělat schválně, aby zlepšilo svou image ve třídě → stává se problémovým, ostatní děti baví svými výstupem, zlepšuje se jeho postavení v kolektivu, bohužel zhoršuje u učitelů a ostatních dospělých.

- **Opора preventivních aktivit v Koaliční smlouvě vládních stran, kapitola Vnitřní bezpečnost, policie, IZS**, priorita: „Posílíme prevenci v oblasti boje proti kriminalitě zejména extremismu, drogové kriminalitě, kriminalitě nezletilých a kriminalitě páchané na dětech se zaměřením na koordinaci odpovědných orgánů a včasné poskytování informací o rizikových stavech, termín: průběžně.“

- **Primární prevence** – uspořádání prostředí (architektonické plánování, osvětlení, zámky, kontrola), střežení okolí, všeobecné odstrašení, veřejná osvěta, soukromé zabezpečení.

- **Sekundární úroveň** - identifikace predikce (raná identifikace a predikce problémových jedinců), analýza oblastí ohrožených kriminalitou (řešení sousedských sporů, zaměření na oblasti s vysokou kriminalitou), odklon (v rámci společenství, v rámci trestní justice), prevence kriminality ve školách (práce s potenciálně problematickou mládeží).

- **Cesty Společně k bezpečí o. s.:**

1. facilitace některých lokálních problémů,

2. podpora vzniku dvou typů mezioborových skupin (šikana, kriminalita obecně),
3. vyhledávání a šíření příkladů dobré praxe v policejní práci („*Bohužel často navzdory policii samé..*“).

Odpolední blok, 12:00 – 15:00 hod.

Prezentace týmu Eger a spolupracujících subjektů

por. Bc. Jiří Ištvaník (SKPV P ČR Cheb),

por. Bc. Petr Buřič (SKPV P ČR Cheb),

Mgr. Radka Rynešová (Městský úřad Cheb, oddělení sociálně-právní ochrany dětí a mládeže),

Mgr. Jitka Kacálková (Pedagogicko-psychologická poradna Cheb).

- **Motto týmu: „V našich statistikách je čárkou ten trestný čin, který se nestal“**
- **Historie projektu:** po roce 1990 výrazně vzrostla prostituce v příhraničních oblastech (za noc na Chebsku zadrženo až na 200 prostitutek). V letech 2000 – 2003 proběhla mediální kampaň k dětské prostituci na Chebsku. V roce 2004 byl realizován výzkum mezi dětmi v tomto regionu. Z výsledků šetření vyplynulo, že děti považovaly prostituci za standardní jev, v případě hmotné nouze by dle svých výpovědí neměly problém tuto činnost vykonávat k obstarání finančních prostředků. V reakci na tyto skutečnosti byl v roce 2004 zřízen **Tým Eger** s cílem vyhledávání a řešení trestné činnosti související s dětmi a mládeží. Jádro týmu tvořili 2 pracovníci Služby kriminální policie a vyšetřování, kteří se hned od začátku své činnosti soustředili na intenzivní spolupráci s ostatními institucemi a mj. také na získávání nových zkušeností. V r. 2006 se účastnili mezinárodního semináře o ochraně dětí s využitím metody případových konferencí. Současně v té době pracovali na případu, u kterého bylo obtížné dohledat potřebné informace u ostatních institucí - ve škole, u lékaře, v pedagogicko-psychologické poradně, u orgánů sociálně – právní ochrany dětí atd. Ukázalo se, že každá z těchto institucí určité informace má, ale nechává si je pro sebe a s ostatními úřady komunikuje sporadicky a nesystematicky, což řešení situace dítěte významně komplikovalo. Policisté se rozhodli, že se pokusí zástupce ostatních institucí získat pro využití metody případové konference – tj. že se všichni společně sejdou s dítětem a jeho zákonnými zástupci a daný problém se pokusí s nimi na místě vyřešit. To se stalo, a protože bylo všem zřejmé, že takovýto postup je rychlý, účinný a efektivní, domluvili se, že tuto metodu budou používat k řešení dalších případů, kde má smysl preventivně působit. Následně vytvořili **Multidisciplinární tým pro mládež**. Vycházeli přitom z osobních kontaktů a mapování sítě v regionu, využívali systém včasného vzájemného informování a intervence. Pozvali rodiče i mládež ke kulatému stolu a společně chtěli tento problém otevřít. Multidisciplinární tým byl postupně přetransformován do podoby **case managementu**. Členové týmu se přitom inspirovali se v zahraničí (Velká Británie - Young Offender Team, známých pod zkratkou YOT, USA - Taks Force, San Diego – Family Justice Center, odborný seminář v Silberbachu v SRN). **Nedílnou součástí týmu je vedle zmíněných institucí také rodina.**
- **Princip metody „případových konferencí“ (case managementu):** skupina je složená z pracovníků Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, oddělení sociálně - právní ochrany dětí sociálního odboru Městského úřadu Cheb, pedagogicko-psychologické poradny, školy, Probační a mediační služby, Útočiště o. s. (poskytovatel sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi), příp. dětského lékaře a státního zástupce. Tento tým se schází ke konferenci, na kterou je přizván i klient (nezletilá osoba) a jeho zákonní zástupci. Cílem je informovat společně klienta a jeho zástupce o situaci, v níž se nacházejí,

o možnostech, jak tuto situaci řešit, a nalezení nejlepšího východiska. Smyslem je předejít zhoršování situace (dalšímu problémovému chování dětí, trestní činnosti dětí či na dětech páchané, umístění dítěte do ústavní výchovy atd.) a poskytnutí pomoci dítěti a jeho rodině. V případě potřeby se sezení opakují (max. 3 sezení s jedním klientem). Výhodou je, že **příslušné instituce řeší případ společně, v jednu chvíli na jednom místě, přičemž klient a jeho zákonní zástupci se na tvorbě nápravného programu také podílejí.**

- **Průběh konference:** sezení začíná vzájemným představením, na závěr se představuje nezletilá osoba. Následuje druhé kolo, ve kterém zástupce orgánu sociálně - právní ochrany dětí řekne veškeré své relevantní poznatky o rodině. Poté své informace sdělí zástupce policie (např. útěk z domova, krádeže aj.), zástupce pedagogicko-psychologické poradny, školy a ostatní. Na závěr se rodiče vyjádří ke všemu řečenému. Poté dochází ke zhodnocení pozitivních zdrojů dítěte a jeho klíčových osob, označení případných rizik a určení forem terapie dítěte, agresora, rodiny a vztahů v rodině. Je určena prognóza a stanoveny kroky individuálního plánu pomoci všem zúčastněným, včetně sledování vývoje – v písemné podobě s ohraničením termínu plnění.

- **Pravidla realizace konferencí:**

- jedenkrát měsíčně (vždy 1. čtvrtek v měsíci),
- systém 3x a kontrola (3 schůzky po měsíci a pak následná kontrola v rodině),
- pečlivý výběr klientů (ne pro všechny klienty je metoda vhodná), včetně osobního pozvání,
- předchozí poučení a seznámení klientů s metodou,
- doba trvání jedné konference – max. 1 hodina (udržení pozornosti),
- nutná zastupitelnost odborníků.
- „sehranost“ týmu.

- **Kritéria výběru klientů:**

- „klient“ je ve školním věku,
- „klient“ má aktuální problém (související většinou s nějakou krizí v rodině),
- rodina má přirozené zdroje, aby mohla začít tzv. sebeozdravný proces a změnila stereotypy či pochopila krizi,
- výše zmíněná kritéria je možné poskládat jako mozaiku jen za přítomnosti všech spolupracujících kolegů týmu.

- **Současné fungování projektu:** v letech 2006 – 2008 se uskutečnilo 92 konferencí s 32 rodinami. V 16 případech došlo k prokazatelnému zlepšení situace v rodině/škole, v 10 případech zahájila rodina spolupráci na nápravném programu se školou / poradnou / poskytovatelem sociální práce, v 6 případech bylo dítě umístěno do výchovného zařízení. Skupina se schází pravidelně 1x měsíčně a nejčastěji řešenými problémy jsou nestandardní projevy chování dětí ve škole (agresivita, šikana, násilí, záškoláctví apod.).

- **Kvalitativní výsledky:** významné zkvalitnění vzájemné komunikace mezi institucemi, zkoordinovaný, urychlený postup při řešení konkrétních kauz, díky součinnosti nezůstávají kauzy nedořešeny, prevence tr. č. týkající se dětí a mládeže, sanace rodin (vč. prevence umístování dětí do výchovných zařízení). Členové skupiny stále zdokonalují své postupy při zařazování klientů do konferencí (tvorba kritérií), statistické evidenci, ochraně osobních údajů, využití supervize atp.

- **Podmínky zařazení klienta:**

Iniciace od školy

- pohovor třídního učitele a zákonných zástupců o problému dítěte a opatřeních, které by vedly ke zlepšení stavu,
- pohovor třídního učitele, výchovného poradce a školního metodika prevence se zákonnými zástupci, kde by se měl jasně definovat problém dítěte, případně

spolupráce zákonných zástupců se školou a stanovit jasná pravidla a hranice pro zvládnutí problému,

- výchovná komise na škole za přítomnosti pracovníků orgánu sociálně - právní ochrany dětí příslušného Městského úřadu – zapojení sociálních aspektů do řešení případu, jasné mantinely, co rodina musí udělat pro zlepšení stavu a jaké mohou být další kroky a důsledky při neplnění povinností zákonných zástupců,
- zařazení dítěte do case managementu.

Iniciace orgánu sociálně – právní ochrany dětí

- proběhne pohovor s dítětem a zákonným zástupcem,
- proběhne návštěva v rodině,
- návrh na zařazení do case managementu.

Iniciátor Policie ČR

- řešení přestupku nebo trestného činu,
- nashromáždění poznatků o dítěti,
- návrh na zařazení do case managementu.

Iniciátor Probační a mediační služba

- vlastní podnět,
- návrh na zařazení do case managementu.

Iniciátor Pedagogicko-psychologická poradna

- v rámci vyšetření identifikace problému,
- získání informací ze školy,
- v rámci opatření na základě vyšetření nastavena pravidla chování a režimu dne pro klienta a zákonného zástupce,
- návrh na zařazení do case managementu.

• Zásada dodržení SMART¹ cílů!

• Připomínky externího supervizora:

- pozor na velkou přesilu a tlak pracovníků na rodiče a dítě, převážně v počátku může mít za následek ztížení navázání komunikace,
- nepůsobit jako soudní tribunál – potřeba vyvažování, hlavně osobou moderátora (Probační a mediační služba),
- stejná filosofie,
- potřeba stabilního týmu,
- na závěr jednání musí být všichni spokojeni,
- potřeba předem stanovit stupnici sankcí,
- **pro zachování odbornosti a chuti používat tuto metodu je nezbytná supervize!**

¹ SMART je souhrn pravidel, která určují, jakým způsobem mají být cíle vyjádřeny tak, aby bylo možné na závěr vyhodnotit, zda jich bylo dosaženo nebo ne. Měly by tedy být:

- S – specifické a konkrétní, tj. měly by být přesně popsány. Pokud jsme schopni si odpovědět na otázku, co je předmětem a daným problémem, potom jsme toto kritérium specifičnosti splnili.
- M – měřitelné, kvantifikovatelné, což nám umožňuje přesně vyjádřit, sledovat a kontrolovat průběh a stupeň plnění. Zde si můžeme například položit otázku, jak poznáme, že jsme byli úspěšní.
- A – akceptovatelné pro všechny, kterých se jakýmkoliv způsobem týkají.
- R – reálné a realizovatelné, z hlediska všech potřebných zdrojů. Položme si otázku, jestli vůbec můžeme tohoto cíle dosáhnout s tím, co máme.
- T – termínované, tedy stanovit požadovaný termín plnění.

Kazuistiky konkrétních případů

Patrik – 10 let, porucha chování, dříve též porucha učení. Paní učitelka s dítětem vůbec neumí pracovat, postěžuje si a pak na konferenci usíná. Rodiče odmítali veškerou pomoc, nechtěli do poradny, ani k odborníkovi či k psychologovi. Při 3. sezení rodiče kývli na vyšetření dítěte. Nyní je dítě medikované, a ve škole již funguje. Jiná učitelka ho nechá i proběhnout po chodbě a poté je dítě schopno fungovat během vyučování v klidu. Zahájila P ČR, z důvodu Patrikova fyzického napadení spolužačky.

Matěj – 14 let, nový otčím, nový sourozenec, nezvladatelné chování. Po vyšetření v poradnách byly diagnostikovány poruchy, postupnou péčí odstraněny. Chlapec úspěšně dokončil Základní školu, poté nastoupil na střední školu. V současné době vše zvládá, kontroly mu nevadí, naopak, je rád, že o něj někdo projevuje zájem.

Martin – 11 - 12 let, agrese vůči mladším chlapcům se sexuální podtextem. Zatáhl chlapce, 8 let, do křoví a pokusil se ho znásilnit.

Po realizaci case managementu byl hledán sexuolog, který by chlapce vyšetřil, což bylo s ohledem na nízký věk chlapce bezúspěšné. Nakonec se případu ujal Doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina a výstupem bylo léčení v psychiatrické léčebně, medikace chlapce, který bude nadále sledován. Díky včasnému odhalení nedošlo k dalším pokusům o zneužití dítěte či jejich zneužití, zcela v souladu s mottem týmu.

Dotazy posluchačů:

(zodpovězeny přednášejícími)

Dotaz: Proč by měla metodu využívat zrovna Služba kriminální policie a vyšetřování a ne třeba pořádková služba?

Odpověď: Jako policisté – specialisté na mládež se pohybujeme v rámci Závazných pokynů Policejního prezidenta. Závazný pokyn z roku 2009, čl. 4 stanoví, že mezi úkoly specialistů patří činnost v oblasti prevence trestné činnosti mládeže a na mládeži. V dalším písmenu další úkol – spolupráce s příslušnými orgány a institucemi (OSPOD, PMS, PPP ..).

Dotaz: Proč se účastní Probační a mediační služba?

Odpověď: Důvody v případě týmu Eger byly jednak prozaické – nabídla týmu poskytnutí prostor k realizaci konferencí. Jednak odborné - pracovníci PMS jsou odborníky v oblasti mediace, tedy zprostředkovatelé smírného, kompromisního řešení sporných otázek. V rámci konferencí fungují jako nestranní odborníci, neovlivňují žádnou ze stran, zprostředkovávají otevřený dialog.

Vstup Mgr. Veselý: Jak hodnotit preventivní práci policie, která je jen obtížně vykazovatelná? Zabránil-li se trestnému činu, nelze tuto činnost správně čárkovat, jako trestný čin již vykonaný. Je ale možné sledovat, jak dlouho rizikový jedinec nic nespáchal (viz případ Martina výše). Je nanejvýš žádoucí dále šířit obdobné postupy, vč. přítomnosti klienta a především snahy mu pomoci.

Dotaz: Je někdy přítomna u kulatého stolu i oběť?

Odpověď: Zatím ne, uvažuje se ale postupně o jejím zapojení. Nicméně již v současnosti se oběť řeší, a to např. při šikaně ve škole, následně se zapojuje Pedagogicko - psychologická poradna a v dané škole začne ve větší míře realizovat primární preventivní programy, obětem je poskytována odborná pomoc.

Dotaz: Co vědí o metodě rodiče, kteří do toho jdou? S jakými informacemi přicházejí?

Odpověď: Orgán sociálně – právní ochrany dětí napíše pozvánku, policie ji doručí a podrobně vysvětlí, že se jedná o pomoc, která má vyřešit problémy dítěte ve škole i mimo školu. Důraz na informování o skutečnosti, že se nejedná o represii, ale o pomoc. Zároveň je třeba smysl a cíl konference vysvětlit i dalším účastníkům. (Ze zkušenosti např. aby si prostřednictvím konference třídní učitelka nevyřizovala dlouhodobou frustraci apod.)

Dotaz: Jak probíhá výběr dítěte na case management?

Odpověď: Návrh dělá kdokoliv např. škola, orgán sociálně – právní ochrany dětí, Pedagogicko-psychologická poradna, Policie, nebo jiní. Metoda není vhodná pro každé dítě, funguje jen v určitých případech.

Dotaz: Jak často děláte konference?

Odpověď: 1x za měsíc, max. 3 klienty.

Dotaz: Jaké je přesné složení týmu?

Odpověď: Stabilní složení, z každé instituce vždy 2 lidé, kteří se mohou zastupovat. Musí být schopni na sebe reagovat, znát se a vědět jak postupovat. Důležitá je „sehranost“ týmu, vědět, co od ostatních lze očekávat, jak budou v daných situacích reagovat atd.

Dotaz: Za jak dlouho se klient dostane na konferenci od chvíle návrhu a rozhodnutí o vhodnosti jeho zařazení?

Odpověď: Obvykle do měsíce, hned na následující konferenci.

Dotaz: Hovořili jste o případu, kdy si matka problémového dítěte – klienta na sezení chtěla přivést advokáta. Jak to bylo řešeno?

Odpověď: Advokát zavolal, vysvětlili jsme mu o co jde, a on to vysvětlil matce, která to pochopila, advokátovi věřila více, bez ohledu na veškeré problémy dítěte a reakce učitelů a dalších institucí, a přišla bez advokáta.

Dotaz: Jak zapojujete děti do hovoru v tomto týmu?

Odpověď: Je to úkolem mediátora, aby dítě zapojil. Pokud skutečně není schopno před rodiči hovořit, bere se dítě mimo a následně se souhlasem dítěte mediátor řekne, co se dozvěděl.

Dotaz: Je metoda zaměřena na děti, které mají „pouze“ problémové chování v zárodku, nebo i na děti, které už mají za sebou nějaký škraloup?

Odpověď: Na oboje.

Dotaz: K jednomu případu jedna konference, co potom?

Odpověď: K jednomu případu se realizují 3 konference, pak si rodinu přebírá jiná organizace např. NNO a sleduje ji. Při 2. konferenci se sleduje plnění dohodnutých bodů. Klienti jsou seznámeni s konferencí a musí i podepsat poučení, že byli seznámeni a také poučení o mlčenlivosti. Přínosem je jednoznačně rychlost vstupu do případu, multidisciplinární přístup a otevřenost. Rizikem je převaha odborníků nad klientem, výběr klienta a vysoká náročnost.

Dotaz: Může rodina odmítnout účast na konferenci?

Odpověď: Ano, může. Stalo se to jednou, po absolvování prvního sezení, ale v té rodině byly obrovské problémy v komunikaci. Bylo zvoleno jiné řešení a rodina v současné době funguje pod OSPODem, a jsou stále vedeni a pod dozorem.

Dotaz: Vaše složení a vůbec činnost připomíná Tým pro mládež, který byl měl být součástí Systému včasné intervence, který jak víme funguje a nefunguje, tak jak se v praxi ukazuje. Máte vy nějakou zkušenost, konkrétní, s tímto produktem?

Odpověď: Zúčastnili jsme se před lety prezentace, kterou vedla paní ředitelka Gjuričová. Byli jsme tam my za policii, zástupce města. Snaha zavést z Chebu SVI byla, ale bohužel Rada města do toho nešla, protože tam bylo nutné spolufinanční podílení a všechno to padlo. SVI funguje nějakým způsobem, propojenost s naším systémem tam není. My fungujeme na osobním předávání informací.

Vstup Mgr. Veselý: U SVI se jedná především o předávání informací elektronicky, je to pro kraje / obce příliš drahé a dosud to nepřináší žádnou přidanou hodnotu.

Reakce z publika: Dávám vám za pravdu, u nás v kraji všichni vyčkávají, zda bude vydáno nařízení, které uloží povinnost SVI zavést, a do té doby to zavádět nechtějí.

Dotaz (na P ČR): Jaká je v rámci týmu úloha policie?

Odpověď: Přinášíme informace policie o dítěti – zaznamenané krádeže, útěky, útoky na jiné děti atd. Nabízíme pomoc rodině. V neposlední řadě přítomnost policie dává dítěti i rodičům najevo, že zde přestává legrace a jedná se o vážnou věc. V případě, že je např. stanovena pevná doba návratu dítěte domů apod. a dítě v této době nedorazí, věc se ihned hlásí a rozjede se pátrání. Problém se nesmí zastírat, ale vždy ihned řešit, aby se dítěti stanovily jasné hranice.

Dotaz: Pokud tedy dítě nepřijde domů a rodič zavolá, tak co ta policie udělá, vyjede? I když to bude jen hodina?

Odpověď: Ano, to dítě musí vědět, že ho budou hledat. Může se pohrozit, že rodiče budou hradit pátrání.

Dotaz (na P ČR): Jste jako policisté do týmu nějak delegováni, policejním rozkazem nebo jakým způsobem?

Odpověď: Dříve jsme byli ustaveni rozkazem policejního ředitele, po zrušení okresních ředitelství ještě nejsme. Nicméně je vznik rozkazu přislíben. Je nám umožněno tuto činnost vyvíjet v rámci pracovní činnosti. V praxi normálně vyšetřujeme a navíc děláme case management.

Vstup Mgr. Veselý: Drobné doplnění, ten akt – rozkaz tam znovu vzniká, je tam takový dluh, je tam vůle, aby se v tomto pokračovalo.

Dotaz (na P ČR): Takže 1. čtvrtěk v měsíci nejedete do práce, ale jdete na konferenci?

Odpověď: Ne, jdeme do práce, tam se nahlásíme a řekneme, že jsme na kontaktu a jdeme na CM. Jsme na to 2 a vždy jeden zůstává v práci a druhý je na CM.

Dotaz (na P ČR): A když objíždíte s těma pozvánkami, tak to je služebním autem?

Odpověď: Služebním autem, v rámci pracovních činností, pokud o tom dítěti už něco víme a je tam nějaký problém, tak tam stejně musíme.

Dotaz: Účastní se na case managementu v chebském případě Městská policie?

Odpověď: Informace z MP o dítěti dostává OSPOD, takže jsou tyto informace předávány cestou OSPOD.

- Na závěr semináře proběhly ukázky dokumentů – pozvánka rodičů a dítěte na case management, souhlas, poučení, zápis z jednání a závěrečná zpráva. Vzpomenuty byly konkrétní zážitky z konferencí, spolupráce s Městskými úřady a NNO.